

to częściowo poza obręb jamy brzusznej. Po przecięciu ściany żwacza pod wpływem ciśnienia wewnątrzmacicznego wydobyła się płynna zawartość (około 100 litrów). Przy penetracji w czepcu i żwaczu można było przez ścianę wyczuć zrosty z otrzewną spowodowane przez ciało obce tkwiące w ścianie czepca, a skierowane w kierunku wyrostka łokciowego prawej kończyny. Po zeszczeniu żwacza szwem dwupiętrowym Lemberta przystąpiono (po powiększeniu rany) do przeglądu dostępnych dalszych odcinków przewodu pokarmowego. Opadnięty żwacz odsonił puste jelita cienkie na stosunkowo małej przestrzeni. Dokładna palpacja i podciągnięcie jelit cienkich do powiększonej rany pozwoliło ustalić przyczynę choroby. Wskutek zrostów spowodowanych przez ciało obce penetrujące z czepca, nadmierne wypełnione żwacza oraz powiększenie macicy spowodowanego 8,5 miesięczną ciążą nastąpiło uciskowe zwężenie jelita czczego przy przejściu w jelito biodrowe.

Zwężenie się światła jelita w miarę postępującego procesu doprowadziło do zmniejszenia się, a następnie ustania przesuwania treści do dalszych odcinków jelit. Wstrzymanie przesuwania się płynnej treści spowodowało nadmierne nagromadzenie płynów w żwaczu przy zupełnym braku treści w jelitach. Rozdzielanie zrostów pozwoliło na usunięcie uciskowego zwężenia jelita i mechanicznej przeszkody przesuwania treści. W celu uniknięcia zrostów jelita podano do jamy brzusznej w okolicy rozdzielonych zrostów polokainę i maść penicylinową. Powłoki brzuszne szyto jedwabiem, szwem Dirhela według zaleceń profesora *Badury*. Szew ma tę zaletę, że jednocześnie szycie otrzewnej, mięśni i skóry przeciwdziała powstawaniu odmy podskórnej i pozwala na usunięcie materiału użytego do szycia.

Po przeprowadzonej operacji podano dożylnie roz-

twór 20 proc. glukozy w ilości 500 ml, witaminę C forte, boroglukonian wapnia — domięśniowo kardiazol i nowalginę oraz penicylinę krystaliczną w ilości 3.600 tys. j. m. *Per os* podano przez 3 dni 2 razy dziennie po 30 dkg cukru, 20 dkg drożdży i 20 tabletek witalalu, dożylnie glukoze.

W dwa dni po operacji nastąpiła widoczna poprawa objawiająca się powrotem apetytu, spadkiem temperatury, tętna i oddechów. Na trzeci dzień po rumenotomii, a na siedem dni przed przypadającym terminem porodu w godz. rannych wystąpiły objawy zbliżającego się porodu. Właściwy poród rozpoczął się wieczorem, siły jałówki były jednak wyczerpane i bez ingerencji poród nie postępował. Badaniem ginekologicznym przez pochwę stwierdzono znaczne przewężenie na pograniczu przedsionka pochwy a pochwą właściwą, zupełne rozwarście szyjki macicznej. Wąskie drogi rodne oraz brak parć przemawiały za przeprowadzeniem porodu przez cesarskie cięcie. Sam zabieg cesarskiego cięcia wykonano na zwierzęciu stojącym z lewej strony. Linia cięcia biegła od dolnej wysokości cięcia po rumenotomii na przestrzeni 25 cm do fałdu pachwinowego. Przed zabiegiem po znieczuleniu linii cięcia podano kardiazol i roztwór glukozy. Wydobyto żywy płód. Łożysko pozostawiono, a do macicy włożono 10 brykietek antymetritu. Ściany macicy szyto ketgutem szwem dwupiętrowym Lemberta. Otrzewną, mięśnie i skórę jak przy rumenotomii szwem Dirhela. Do jamy brzusznej podano penicylinę krystaliczną w ilości 4.500 tys. j. m., dożylnie boroglukonian wapnia, domięśniowo kardiazol i polisulfamid. Jałówka po 18 dniach leczenia stacjonarnego została wydana właścicielowi jako wyleczona.

Adres autora: Zbigniew Krawiec, Gostyń Wlkp., ul. Nad Kanią 183.

ZAGADNIENIA SPOŁECZNO-ZAWODOWE

WŁADYSŁAW LUTYŃSKI

Warszawa

Przepisy dotyczące służby weterynaryjnej wydane w 1966 r. Cz. I.

I. Zwalczanie chorób zwierzęcych i zapobieganie im

1. Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa z dnia 22 sierpnia 1966 r. w sprawie włączenia myksomatozy królików do chorób podlegających obowiązkowi zgłaszania i zwalczania tej choroby (Dz. U. Nr 38, poz. 232) myksomatoza królików została włączona do chorób zwalczanych z urzędem. W razie stwierdzenia w zagrodzie podejrzenia myksomatozy powiatowy lekarz weterynarii przesyła 1—2 królików do właściwego zakładu higieny weterynaryjnej, poddaje zagrodę obserwacji i zarządza odpowiednie środki mające na celu niedopuszczenie do rozwleczenia zarazy. Jeżeli zagrodę tę uznaje się za zapowietrzoną powiatowy lekarz weterynarii zarządza ponadto zabicie królików chorych, podejrzanych o chorobę i podejrzanych o zarażenie się oraz nieszkodliwe usunięcie surowców i produktów z tych królików. W okręgu zapowietrzoną przydzium powiatowej rady narodowej zarządza umieszczenie na granicy okręgu przy drogach tablic ostrzegawczych, trzymanie wszystkich królików w zamknięciu i dwukrotne ich zbadanie w celu wykrycia nieujawnionych ognisk myksomatozy. Ponadto przydzium to wyda zakaz obrotu królikami i ich produktami. Za króliki zabite należy się odszkodowanie.

2. Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa z dnia 14 listopada 1966 r. w sprawie ustalenia obszaru, na którym w 1967 r. prowadzić się powszechne badanie byd-

ła na gruźlicę we wszelkich postaciach (Mon. Pol. Nr 65, poz. 311) do obszarów objętych walką z tą chorobą włączono dodatkowo teren województw: olsztyńskiego i gdańskiego. Minister Rolnictwa wydał też komunikat z dnia 6 lipca 1966 r. w sprawie uznania województwa krakowskiego i m. Krakowa za obszar wolny od gruźlicy bydła (Dz. Urz. Min. Rol. Nr 11, poz. 87).

3. Stosownie do zarządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 22 czerwca 1966 r. w sprawie weterynaryjnych akcji profilaktycznych w państwowych gospodarstwach rolnych resortu rolnictwa, rolniczych spółdzielni produkcyjnych i ośrodkach rolnych kółek rolniczych (Dz. Urz. Min. Rol. Nr 11, poz. 86) służba weterynaryjna będzie przeprowadzała w państwowych gospodarstwach rolnych, spółdzielniach produkcyjnych i ośrodkach rolnych kółek rolniczych określone zarządzeniem akcje profilaktyczne (m. in. badanie bydła i kóz na gruźlicę, badanie bydła na brucelozę, szczepienie bydła przeciw robaczycy płuc, szczepienie świń przeciw różycy i pomorowi, szczepienie drobiu grzebiącego przeciw pomorowi kur, badanie drobiu na gruźlicę, pulorozę i w niektórych fermach na mykoplazmozę). Wszystkie te akcje profilaktyczne będą wykonywane na koszt funduszu walki z zaraźliwymi chorobami zwierząt, z tym, że koszt dojazdu (z wyjątkiem gruźlicy) pokryją zainteresowane gospodarstwa.

4. Uchwałą Nr 38 Rady Ministrów z dnia 8 lutego 1966 r. w sprawie dalszego zwiększenia odchowu zwie-

rząt hodowlanych w latach 1966—1967 (niepublikowana) oraz zarządzenie Nr 75 Ministra Rolnictwa z dnia 17 maja 1966 r. w sprawie kontraktacji jaj wylęgowych i form pomocy służby weterynaryjnej dla dostawców tych jaj (Dz. Urz. Min. Rol. Nr 11, poz. 78) określili że:

1) dostawcy jaj wylęgowych mają prawo do otrzymywania bezpłatnej pomocy służby weterynaryjnej w zakresie badania na pulorozę, salmonelozę i mykoplazmozę,

2) badanie kaczek i gęsi na salmonelozę oraz badanie drobiu grzebiącego na mykoplazmozę będzie przeprowadzane wyłącznie w przypadkach stwierdzenia uzasadnionego podejrzenia tych chorób,

3) za przeprowadzane badania w fermach indywidualnych zakładów weterynarii otrzymują zwrot kosztów badania od właściwych przedsiębiorstw wylęgu drobiu według obowiązujących stawek ulgowych; koszty te przedsiębiorstwom wylęgu drobiu zostaną pokryte z Funduszu Hodowlanego. Stosownie do instrukcji Nr 1 Ministerstwa Rolnictwa — Departamentu Produkcji Zwierzęcej z dnia 27 sierpnia 1966 r. w sprawie kontraktacji jaj wylęgowych drobiu bezpłatne są tylko 2 pierwsze badania na pulorozę, a w zakresie hodowców dostarczających jaja wylęgowe kur kierunku mięsnego — 3 pierwsze badania, dalsze badania są odpłatne. Wykazy dostawców upoważnionych do bezpłatnych badań dostarcza powiatowemu lekarzowi wet. na określonym wzorze zakład wylęgu drobiu do 30 września każdego roku.

5. Ministerstwo Rolnictwa wydało:

1) Instrukcję Nr Wzp. 650/pr-30 z dnia 13 grudnia 1965 r. w sprawie zwalczania przyszczy,

2) Instrukcję Nr 2 z dnia 15 września 1966 r. w sprawie zwalczania zgnilca złośliwego (amerykańskiego), kiślicy (zgnilca europejskiego) oraz choroby roztoczowej pszczoł ustalającą sposób postępowania służby weterynaryjnej przy zwalczaniu tych chorób,

3) tymczasową instrukcję Nr Wet. zp/651/in-3 z dnia 3 października 1966 r. w sprawie zapobiegania i zwalczania zakaźnego zanikowego zapalenia nosa świń.

II. Lecznictwo weterynaryjne i zagadnienia farmaceutyczne

1. Zarządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 16 lipca 1966 r. w sprawie organizacji i zakresu działania państwowych zakładów leczniczych dla zwierząt (Mon. Pol. Nr 39, poz. 196) poszerza zakres działania tych zakładów o zagadnienia profilaktyki i nadzoru weterynaryjnego, ustanawia lecznice bądź przychodnie powiatowe oraz lecznice szkoleniowe mające szereg dodatkowych zadań, przewiduje zatrudnienie w lecznicach powiatowych, lekarzy wet. specjalistów i utworzenie w tych lecznicach laboratoriów analitycznych.

2. Stosownie do rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 października 1966 r. w sprawie niektórych zadań organów służby zdrowia w zakresie nadzoru nad jakością środków farmaceutycznych i odurzających oraz artykułów sanitarnych (Dz. U. Nr 45, poz. 280) wykonywanie państwowego nadzoru farmaceutycznego m. in. nad weterynaryjnymi środkami farmaceutycznymi należy do właściwych d/s zdrowia organów prezydium wojewódzkich rad narodowych. Organowi nadzoru przysługuje prawo wstępu do zakładów, które je wytwarzają, przechowują, stosują lub wprowadzają do obrotu (np. do PZLP), badania dokumentacji, pobierania próbek, żądania niezbędnych wyjaśnień oraz wydawania wiążących wytycznych i zarządzeń w sprawach objętych nadzorem farmaceutycznym. Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że określona seria środka farmaceutycznego nie odpowiada obowiązującym wymaganiom jakości, organ nadzoru wydaje zakaz wprowadzenia do obrotu tej serii. W razie powzięcia wiadomości o padnięciu zwierzęcia i podejrzenia, że fakt ten pozostaje w związku z zastosowaniem środka farmaceutycznego, organ nadzoru wyda zakaz wprowadzania tego środka do obrotu, spowoduje badanie tego

środka przez Instytut Leków, a jeżeli chodzi o surowice i szczepionki bądź preparaty rozpoznawcze stosowane wyłącznie w leczeniu zwierząt — przez Instytut Weterynarii oraz ustali i przekaże odpowiednie dane m. in. do Ministerstwa Rolnictwa.

3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 8 maja 1966 r. w sprawie warunków dotyczących składu, jakości oraz metod badania środków farmaceutycznych i artykułów sanitarnych (Dz. U. Nr 28, poz. 170) ustaliło, że warunki te zostały określone w I tomie Farmakopei Polskiej wydanie IV z 1965 r., a w zakresie nie objętym tym tomem — w Farmakopei Polskiej wydanie III z 1954 r.

4. Stosownie do rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 13 czerwca 1966 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wydawania przez apteki otwarte i kolejowe leków i innych artykułów dozwoleń do obrotu aptecznego (Dz. U. Nr 27, poz. 166) bez recepty wolno wydawać z aptek leki gotowe nie zawierające w swym składzie środków odurzających ani środków bardzo silnie lub silnie działających oraz leki zawierające te środki objęte odrębnym wykazem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 13 czerwca 1966 r. (Mon. Pol. Nr 32, poz. 171). Na wykazie tym zostały umieszczone m. in. takie leki jak Cardiamid coffein — płyn, Coffeinum Natrium benzoicum, Cresolum Crudum — płyn, Cuprum sulfuricum — subst., Formalinum — płyn, Pyoctaninum coeruleum — subst., Pabialgin tabl., Rivanolum tabl., Solutio Jodi spirit. — płyn. Środki te mogą być wydawane w ilości znajdującej się w najmniejszym opakowaniu, a tabletki w ilości do 10 sztuk.

5. Obwieszczeniem Ministra Rolnictwa z dnia 18 lipca 1966 r. w sprawie wykazu chemicznych środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu handlowego (Dz. Urz. Min. Rol. Nr 10, poz. 76) dopuszczono do obrotu: 1) 63 rodzaje tych środków będących truciznami, 2) 129 — będących środkami szkodliwymi i 3) 14 — będących środkami praktycznie nieszkodliwymi.

III. Nadzór weterynaryjny

1. Zarządzenie Ministrów Rolnictwa oraz Przemysłu i Skupu z dnia 29 grudnia 1965 r. zmieniające zarządzenie w sprawie obowiązku i sposobu zgłaszania oraz dostarczania zwłok zwierzęcych do zakładów utylizacyjnych (Mon. Pol. z 1966 r. Nr 2, poz. 19) ustaliło wykaz zakładów utylizacyjnych i nowy terytorialny zakres ich działania. Na wykazie umieszczono ogółem 56 zakładów utylizacyjnych obejmujących swym zasięgiem działania łącznie 300 powiatów większych na 317 powiatów ogółem (94%).

2. Uchwała Nr 101 Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1966 r. zmieniająca uchwałę w sprawie znaków granicznych, utrzymywania przejść granicznych oraz zamieszkania i pobytu w strefie nadgranicznej (Mon. Pol. Nr 27 poz. 139) ustala, że:

1) organami zobowiązanymi do stałego utrzymywania przejść granicznych w stanie umożliwiającym przeprowadzenie skutecznej kontroli granicznej i celnej są:

a) Ministerstwo Komunikacji — w odniesieniu do przejść kolejowych i lotniczych,

b) Ministerstwo Żeglugi — w odniesieniu do przejść morskich,

c) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych — w odniesieniu do przejść drogowych,

2) obowiązkiem tych ministerstw jest m. in. dostarczenie pomieszczeń niezbędnych do sprawnej kontroli granicznej i sanitarnej (m. in. i dla granicznego lekarza wet.) oraz utrzymanie ich w należytym stanie, a w szczególności zapewnienie czystości i oświetlenia, dopływu wody i światła oraz zakładanie i konserwacja telefonów.

IV. Weterynaryjna Inspekcja Sanitarna i przepisy sanitarne

1. Okólnik Nr 8 Ministerstwa Rolnictwa z dnia 19 sierpnia 1966 r. w sprawie warunków wydawania urzędowych świadectw weterynaryjnych za króliki

bite i przetwory z mięsa króliczego wysyłane za granicę (niepublikowany) uregulował sprawę warunków weterynaryjnych dla mięsa z królików i przetworów z tego mięsa.

2. Ministerstwo Rolnictwa wydało rozesłane w odbitkach powielaczowych pismo okólne Nr 1 z dnia 29 kwietnia 1966 r. w sprawie podniesienia poziomu sanitarno - weterynaryjnego rzeźni królików oraz higieny produkcji mięsa króliczego przeznaczonego na eksport.

3. Minister Przemysłu Spożywczego i Skupu ustalił w 1966 r. normy ubytków naturalnych:

1) mięsa wieprzowego w półtuszach zdekompletowanych podczas przechowywania w magazynach,

2) mięsa wieprzowego, wołowego, cielęcego i baraniego podczas zamrażania w chłodniach przyzakładowych oraz chłodniach składowych (Mon. Pol. Nr 16, poz. 93, Nr 20, poz. 112 i Nr 22, poz. 119).

4. Ustawa z dnia 21 kwietnia 1966 r. o ochronie powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniem (Dz. U. Nr 14, poz. 87) wprowadziła przepis, że powietrze atmosferyczne podlega ochronie przed zanieczyszczeniem uciążliwym dla człowieka lub wywierającym ujemny wpływ na jego zdrowie bądź klimat, wegetację roślin, hodowlę zwierząt, wartość użytkową gleby i wody lub powodującym inne straty dla gospodarki narodowej. Ustawa ustala środki mające na celu zabezpieczenie powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniem i ustala organy do spraw ochrony powietrza podległe zwierzchniemu nadzorowi Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej, współpracujące z państwowymi inspektoratami sanitarnymi.

V. Hodowla

1. Uchwała Sejmu PRL z dnia 11 listopada 1966 r. o pięcioletnim planie rozwoju gospodarki narodowej na lata 1966—1967 (Dz. U. Nr 48, poz. 296) i uchwała Sejmu PRL z dnia 20 grudnia 1966 r. o narodowym planie gospodarczym na 1967 r. i podstawowych założeniach na 1968 r. (Mon. Pol. Nr 73, poz. 338) ustaliły że:

1) w produkcji zwierzęcej nastąpi dalszy wzrost pogłowia zwierząt gospodarskich przy stopniowej zmianie struktury produkcji wyrażającej się szybszym rozwojem pogłowia bydła i produkcji młodego bydła rzeźnego i uzyskanie wzrostu pogłowia owiec ras szlachetnych,

2) zakłada się osiągnięcie następującego stanu pogłowia:

a) bydło w r. 1970 — 11,4 do 11,8 mln sztuk (wzrost w stosunku do 1956 r. o ok. 15%), a w 1967 — 10,7 mln sztuk, w tym krowy — 6,2 mln (wzrost o 4,7%), w 1967 — 6,060 tys. sztuk,

b) trzoda chlewna w 1970 r. — 14 do 14,5 mln sztuk (wzrost w stosunku do 1965 r. średnio o 3,52), w 1967 r. — 14,4 mln sztuk,

c) owce w 1970 r. — 3,16 mln sztuk (wzrost w stosunku do r. 1965 o 3,3%), w r. 1967 — 3,2 mln sztuk,

d) konie w 1970 r. — 2,2 mln sztuk (spadek w stosunku do 1965 r. o ok. 14%),

3) w państwowych gospodarstwach rolnych zakłada się w 1970 r. wzrost:

a) pogłowia bydła do 1.650 tys. sztuk (wzrost w stosunku do 1965 r. o 32%) w tym krowy 600 tys. sztuk (wzrost o 24%),

b) trzody chlewniej do 720 tys. sztuk (wzrost o 2,4%) i spadek koni do 90 tys. sztuk (o 10%),

4) wydajność mleka od 1 krowy wzrośnie do 1970 r. do 2.340 l. (wzrost o 7,3% w stosunku do 1965 r.), w PGR do 2.940 l. (wzrost o 11%), produkcja żywca wzrośnie o ok. 18% (PGR — 24%) — głównie wołowego (o 60%) i drobiowego (o 19%), produkcja mleka o 13% (PGR — 39%), a produkcja jaj o 4%.

2. Zarządzenie Nr 124 Ministra Rolnictwa z dnia 9 lipca 1966 r. w sprawie zasad tworzenia Funduszu Hodowlanego, gospodarowania tym funduszem oraz kontroli jego korzystania (niepublikowane) ustala:

1) zasady tworzenia tego funduszu w wysokości do 48 mln zł rocznie, umiejscowionego w Zjednoczeniu Obrotu Zwierzętami Hodowlanymi,

2) przeznaczenie funduszu, w tym na:

a) pokrycie kosztów przedsiębiorstw obrotu zwierzętami hodowlanymi z tytułu kontumowania zwierząt z importu i bydła z przerzutów międzywojewódzkich, kosztów przetrzymywania bydła w bazach na terenach wolnych od tbc, oraz kosztów modernizacji własnych baz zwierząt gospodarskich,

b) pokrycie kosztów badań na pulorozę, salmonellozę i mykoplazmozę dla ferm kontraktujących jaja wylęgowe,

c) szczególnie ważne prace naukowo - badawcze z dziedziny hodowli zwierząt nie objęte planami prac naukowo - badawczych.

3. Układ Zbiorowy Pracy dla pracowników państwowych gospodarstw rolnych (z 30 października 1965 r.) upoważnia pracowników PGR do trzymania 2 tuczników i 30 sztuk drobiu. Ponadto zezwała on przejściowo robotnikom, którzy dotychczas posiadali krowę i spełniają określone warunki, utrzymania jej. Jednakże na miejsce tej krowy nie wolno robotnikowi wprowadzić innej z wyjątkiem zmiany nakazanej przez lekarza wet. w związku z uzdrawianiem obory, bądź upadkiem zwierzęcia z winy gospodarstwa.

Ponadto w przedsiębiorstwach, w których ze względów hodowlanych niezbędne jest przeprowadzenie weterynaryjnych akcji profilaktycznych, pracownicy utrzymujący inwentarz żywy mają obowiązek poddawania go odpowiednim badaniom i zabiegom wskazanym przez dyrekcję przedsiębiorstwa, a w wypadku odmowy dyrektora w porozumieniu z radą zakładową może pozbawić pracownika prawa utrzymywania inwentarza żywego.

VI. Organizacja służby weterynaryjnej

1. Zasadnicze zmiany w organizacji terenowej służby weterynaryjnej wprowadziła uchwała Nr 52 Rady Ministrów z dnia 1 marca 1966 r. w sprawie organizacji służby weterynaryjnej podległej prezydium rad narodowych (Mon. Pol. Nr 10, poz. 66), zarządzenie Nr 98 Ministra Rolnictwa z dnia 3 czerwca 1966 r. — wytyczne w sprawie organizacji z zakresu działania zakładów weterynarii (Dz. Urz. Min. Rol., Nr 11, poz. 85) oraz zarządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 16 lipca 1966 r. w sprawie organizacji i zakresu działania państwowych zakładów leczniczych dla zwierząt (Mon. Pol. Nr 39, poz. 196). Przepisy te odpowiednio wzbogacają dotychczasowe formy organizacji, a w szczególności rozbudowują organizacyjnie zakłady higieny weterynaryjnej i ośrodki specjalistyczne, powodują ściśle określone weterynaryjne inspektoraty sanitarne w przedsiębiorstwach przemysłu kluczowego i powiatowe weterynaryjne inspektoraty sanitarne nadzorujące zakłady produkujące środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego nie należące do przemysłu kluczowego oraz stwarzają możliwość zatrudnienia w powiatowym zakładzie weterynarii lekarza wet. — pomocnika kierownika tego zakładu — pełniącego funkcję kierownika oddziału d/s opieki nad hodowlą. Zdecentralizowano też ekipy dezynfekcyjne, które w większości wchodziły obecnie w skład powiatowych zakładów weterynarii.

2. Nowy Statut Instytutu Weterynarii został wprowadzony zarządzeniem Nr 100 Ministra Rolnictwa z dnia 2 czerwca 1966 r. w sprawie nadania statutu Instytutowi Weterynarii, rozesłanym w formie odbitek powielaczowych. Statut przewiduje m. in. pogłębienie sprawowanej przez Instytut opieki naukowej nad zakładami higieny weterynaryjnej.

3. Grupująca m. in. lekarzy i techników weterynarii Naczelna Organizacja Techniczna została uznana rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 lutego 1966 r. za stowarzyszenie wyższej użyteczności (Dz. U. Nr 6, poz. 32), przy czym tegoż dnia Rada Mini-

strów podjęła uchwałę w sprawie wzmocnienia roli i rozszerzenia zasięgu działania NOT oraz zrzeszonych w niej stowarzyszeń naukowo - technicznych (Mon. Pol. Nr 4, poz. 27).

4. Uchwałą z dnia 27 marca 1966 r. IX Zjazdu Delegatów zostały przyjęte istotne zmiany w Statucie

Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych zatwierdzone decyzją Nr SW-III-3/31 Prezydium Rady Narodowej w m. st. Warszawie Urzędu Spraw Wewnętrznych z dnia 4 maja 1966 r.

Adres autora: dr Władysław Lutyński, Warszawa 45, ul. Żeromskiego 25 m. 12.

RECENZJE I BIBLIOGRAFIA

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES NATIONAL RES. COUNCIL: Studies of Foot and Mouth Disease. (Badania nad pryszczycą). Washington 1966, 90 str. w jęz. ang. i 90 str. w jęz. hiszp.; 5 map. Cena — 5 dol.

Książka stanowi raport Argentyno — USA Wspólnej Komisji Naukowej dla sprawy pryszczycy, w latach 1962—64. Bezpośrednią przyczyną podjęcia prac był spór Argentyny z USA na tle wstrzymania przez USA importu mięsa świeżego i peklowanego z Argentyny na skutek wystąpienia w niektórych prowincjach tego kraju pryszczycy. Eksport mięsa do USA ma dla Argentyny duże znaczenie ekonomiczne i wstrzymanie eksportu naraziło ten kraj na bardzo duże straty.

Zdaniem przedstawicieli Argentyny obawy USA, co do zawleczenia pryszczycy są nieistotne w 2 punktach: a) co do argentyńskiego mięsa peklowanego, b) co do mięsa świeżego z Ziemi Ognistej. Badacze argentyńscy wyrazili pogląd, że doświadczenia północno-amerykańskie, co do przeżywalności wirusa pryszczycy w węzłach chłonnych w mięsie peklowanym były wykonane na bydło wrażliwym na pryszczycę, podczas gdy bydło argentyńskie jest szczepione przeciwko pryszczycy, co stwarza dla wirusa zupełnie odmienne warunki. Poza tym wysunęli oni pogląd, że ustawodawstwo USA zabraniające wwozu mięsa świeżego i mrożonego z krajów zapowietrzonych pryszczycą odnosi się do krajów w znaczeniu terytorialnym a nie politycznym. Wstrzymanie importu z Ziemi Ognistej, która należy do Argentyny pod względem politycznym, ale stanowi terytorialnie odrębny kraj (oddzielony morzem) i wg danych argentyńskich jest wolna od pryszczycy, jest niesłuszne.

W związku z tym, władze obu krajów powołały wspólną misję naukową dla wyjaśnienia:

1 — przeżywalności wirusa pryszczycy w węzłach chłonnych tusz peklowanych bydła uodpornionego na pryszczycę i sztucznie zakażonego,

2 — stanu epizootologicznego Ziemi Ognistej.

Poddana recenzji monografia jest sprawozdaniem z wspólnie przeprowadzonych badań.

Zagadnienie I — przeżywalności, zostało przebadane w stosunku do 3 szczepów wirusa pryszczycy (O, A i C) z użyciem dla każdego szczepu 14 sztuk bydła argentyńskiego szczepionego i 5 sztuk kontrolnych nieszczepionych. Badanie wykazało, że szczepienie wyraźnie zmniejsza szanse wyhodowania wirusa z węzłów chłonnych u bydła zakażonego przed 32 godzinami wirusem pryszczycy. Gdy u zwierząt kontrolnych wszystkie wyniki były pozytywne (15/15) to u sztuk szczepionych tylko w 2,4% (1/42). Peklowanie mięsa solą kuchenną z NaNO_2 i NaNO_3 u bydła nieszczepionego (kontrolnego) zmniejszyło wykrywalność wirusa z 15/15=100% na 4/15 tj. do 27%, ale go nie zlikwidowało. U bydła szczepionego wykrywalność wirusa spadła z 1/42 (2,4%) na 0/42 (0%), jednak zdaniem komisji wynik ten ze względu na małą ilość obserwacji nie jest miarodajny i wymaga potwierdzenia na kilkuset sztukach bydła.

Komisja doszła do wniosku, że możliwość wyosobnienia wirusa pryszczycy z peklowanych węzłów chłonnych bydła szczepionego w warunkach doświadczenia jest bardzo mała. Poza tym podkreśliła,

że w doświadczeniu bydło zostało zakażone na 2 dni przed ubojem, co w praktyce, biorąc pod uwagę stosowane w Argentynie metody zwalczania choroby, nie ma miejsca.

Zagadnienie II — stan epizootologiczny Ziemi Ognistej został przebadany metodą inspekcji i metodą serologiczną. Badanie kliniczne nie wykazało w żadnym przypadku podejrzenia na pryszczycę lub inną chorobę powodującą podobne zmiany pęcherzowe.

Przy badaniu serologicznym wykonano próbę S. N. w stosunku do 9633 próbek z użyciem wszystkich 3 serotypów. Miano >0.9 w próbie neutralizacyjnej na myszach wykazano w 127 przypadkach (1,32%). miano >1.9 — w 11 (0,11%) tj. mniej więcej na tym samym poziomie u użytych dla kontroli bydła nowozelandzkiego. Komisja w związku z tym stanęła na stanowisku, że osiągnięte wyniki nie wskazują na obecność pryszczycy w Ziemi Ognistej.

Prof. dr T. Jastrzębski

VOGEL K.: Taubenkrankheiten (Choroby gołębi). Veb. Deutsche Landwirtschaftsverlag, Berlin, 1955. Str. 260, zdjęć 167, tabel 16.

Treść książki składa się z 6 zasadniczych rozdziałów, a mianowicie: higieny, ogólnych wiadomości o chorobach, chorób zakaźnych, chorób inwazyjnych, zatruciu oraz chorób z niedoboru witamin i zaburzeń w przemianie materii.

Każdy rozdział dzieli się jeszcze na podrozdziały, a ponadto dla lepszej orientacji czytelnika, na marginesie prawie każdej strony są podane szczegółowe tytuły treści oraz numery odnośnych zdjęć fotograficznych. Z powyższych powodów książka jest bardzo przejrzysta, a z tytułu licznych, trafnie dobranych, bardzo sugestywnych zdjęć — przekonująca. Książka jest napisana językiem prostym, a tam, gdzie trzeba było użyć wyrazów niezrozumiałych dla laika, znajduje się na końcu książki słowniczek wyrazów obcych.

Treść książki jest oparta w głównej mierze na bogatym doświadczeniu autora, a ponadto na wiadomościach zaczerpniętych z podręczników fachowych, monografii i czasopism. Ze spisu literatury wynika, że autor czerpał dane do swej książki ze źródeł autorytatywnych.

Czytając książkę dr Vogel'a wyczuwa się, że jest napisana przez człowieka, który świetnie zna chów oraz choroby gołębi. Autor napisał książkę na podstawie własnej praktyki i tylko tam, gdzie trzeba było bliższych wyjaśnień posługiwał się literaturą.

Z książki tej mogą korzystać hodowcy gołębi, a przede wszystkim lekarze weterynaryjni. W rozdziale zatytułowanym „Higiena” obejmującym 81 stron, autor wyczerpująco omawia higienę pomieszczeń oraz higienę żywienia, dziedziny, które posiadają doniosły wpływ na stan zdrowotny zwierząt. Lekarz weterynarii nie potrzebuje szukać informacji zootechnicznych w innych podręcznikach, bo ma je tutaj zebrane i podane w sposób zwięzły i wystarczająco szeroki, potrzebny dla zrozumienia ich roli. Drugi rozdział stanowi wstęp do chorób drobiu i raczej jest przeznaczony dla hodowców gołębi. Autor w sposób przystępny wyjaśnia przyczyny natury ogólnej, mające wpływ na powstawanie chorób i porównuje zachowanie się i wygląd ptaków zdrowych i chorych.